

กระทู้ถามที่ ๑๘๐ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๐ มีนาคม ๒๕๓๗

เรื่อง การศึกษาผลได้ผลเสียในการทำฝนหลวง

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

เนื่องด้วยข้าพเจ้าได้รับการร้องเรียนจากราษฎรที่เดือดร้อนจากปัญหาภัยแล้งว่าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล สร้างความเดือดร้อนและเสียหายให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ราษฎรจึงขอให้วิจัยและวิเคราะห์เปรียบเทียบการทำฝนหลวงในเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ว่าการทำฝนหลวงเป็นการจัดหาน้ำทำการเกษตรที่ลงทุนน้อยกว่าวิธีอื่น การทำฝนหลวงมีประโยชน์ต่อเกษตรกรมาก แต่มีปัญหาในเรื่องเงินงบประมาณไม่เพียงพอ รัฐบาลควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มากเพื่อประโยชน์สำหรับเกษตรกรของประเทศ ซึ่งแม้แต่เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนภูมิพล และอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทานยังต้องอาศัยน้ำจากฝนหลวง จากเหตุผลดังกล่าวจึงขอเรียนถามว่า

๑. การทำฝนหลวงมีอุปสรรคอย่างไรหรือไม่ ขอทราบรายละเอียด
๒. เงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอหรือไม่ เคยของบประมาณเพิ่มเติมไปบ้างหรือไม่เพียงใด
๓. รัฐบาลมีนโยบายจะขยายงานด้านนี้ไว้อย่างไรบ้างหรือไม่ประการใด ขอทราบรายละเอียด
๔. สำนักงานปฏิบัติการฝนหลวงได้มีการวิเคราะห์และวิจัย และทำการทดลองแก้ไขในเรื่องการบังคับให้ฝนตกลงในพื้นที่ที่ต้องการอย่างไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

พรรคชาติไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๘๐ ร.

ของ นายนิยม วรปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง การศึกษาผลได้ผลเสียในการทำฝนหลวง

ข้าพเจ้า นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

๑. การทำฝนหลวงมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้

๑.๑ บุคลากร

มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เพราะตามอัตรากำลังที่มีอยู่ในปัจจุบันจะสามารถจัดตั้งคณะปฏิบัติการฝนหลวงได้เพียง ๕ คณะเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติต้องจัดตั้งถึง ๘ คณะ และชุดปฏิบัติงานวิจัยภายใต้โครงการวิจัยทรัพยากรบรรยากาศประยุกต์อีก ๑ ชุด

๑.๒ เครื่องบิน

ความต้องการทางวิชาการที่จะใช้อากาศยานของสารเคมีไปกระตุ้นเร่งเร้ากลไกการไหลพาขึ้นสู่เบื้องบนของมวลอากาศ ในขั้นตอนก่อนกรรมวิธีการทำฝนในเมฆอุณหภูมิต่ำ จำเป็นต้องใช้สารเคมีในปริมาณไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ กิโลกรัม ในระยะทาง ๖๐-๗๐ กิโลเมตร ส่วนขั้นตอนเลี้ยงให้อ้วนและโจมตีนั้นใช้ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/เที่ยวบิน และควรบินปฏิบัติการให้ครบ ๓ ขั้นตอน หรือ ๓ เที่ยวบิน/วัน แต่ความเป็นจริงในแต่ละคณะปฏิบัติการ จะมีเครื่องบินที่ใช้ปฏิบัติการที่สามารถบรรทุกสารเคมีน้ำหนักรวมกันได้เพียง ๑,๕๐๐-๒,๕๐๐ กิโลกรัม เท่านั้น และบางคณะฯ ไม่สามารถบินได้ครบทั้ง ๓ ขั้นตอน ทั้งนี้ เพราะเครื่องบินส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมานานหลายปี และมีบ่อยครั้งที่เครื่องบินกำลังจะวิ่งขึ้น เพื่อบินปฏิบัติการทำฝน แต่ต้องดับบินกระทันหัน เพราะเครื่องยนต์หรือระบบการบินขัดข้อง

อนึ่งในการทำฝนจากเมฆเย็นนั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องบินแบบปรับความดันอากาศได้ เพราะจะต้องบินปฏิบัติการที่ระดับความสูงไม่ต่ำกว่า ๒๑,๕๐๐ ฟุต เพื่อทำการยิงซิลเวอร์ไอโอไดด์ เข้าไปในก้อนเมฆที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการทำฝน แต่ในปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่มีเครื่องบินแบบปรับความดันอากาศใช้ประจำการ (ที่ใช้บินวิจัยในโครงการวิจัยทรัพยากรบรรยากาศประยุกต์นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จ้างเหมาจากบริษัทเอกชนในอัตราค่าจ้างเหมา ชั่วโมงละ ๓๕,๐๐๐ บาท รวมค่าประกันภัย นักบิน ช่างเครื่อง เชื้อเพลิง และหล่อลื่นด้วย)

๒. งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนปฏิบัติการฝนหลวงประจำปี ไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน แต่สำนักฝนหลวงและการบินเกษตรก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากเงินงบกลางเกือบทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมา

๓. รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมฝนหลวง และมีนโยบายขยายงานด้านการปฏิบัติการฝนหลวง โดยได้ดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

๓.๑ ได้มีการปรับปรุงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการฝนหลวง ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยยกระดับจากหน่วยงานของระดับกอง เป็นระดับสำนัก โดยให้รวมกองบินเกษตรและสำนักงานปฏิบัติการฝนหลวงเข้าด้วยกัน เป็นสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร และได้มีพระราชกฤษฎีกาก่อตั้งสำนักฝนหลวงและการบินเกษตรขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๕

๓.๒ ได้กำหนดให้มีคณะปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือเกษตรกรทั่วประเทศ รวม ๘ คณะ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะแห้งแล้งให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓.๓ ได้ให้ความเห็นชอบในการต่ออายุโครงการวิจัยทรัพยากรบรรยากาศประยุกต์อีก ๓ ปี เพื่อพัฒนากรรมวิธีการทำฝนหลวงให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โครงการดังกล่าวเป็นโครงการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา

๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการวิเคราะห์ และวิจัยกรรมวิธีการทำฝนหลวงอยู่แล้ว ตามโครงการวิจัยทรัพยากรบรรยากาศประยุกต์ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน แต่ยังไม่ได้รับคำตอบยืนยันที่แน่นอน เนื่องจากข้อมูลที่รวบรวมได้ยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องขยายเวลาในการดำเนินการออกไปอีก ๕ ปี ระหว่างปี ๒๕๓๗-๒๕๔๑ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะได้ดำเนินการขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ในการขอขยายอายุโครงการต่อไป